

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: АКТУАЛЬНІСТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ

Захарова О.В., Табурець І.І.

Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

Україна за різних причин має складну екологічну ситуацію, яка з часом загострюється, що потребує невідкладного запровадження інструментів екологічного менеджменту. У чому ж причина такого стану? По-перше, в країні протягом всього періоду незалежності країни спостерігається високий рівень забруднення повітря. Останніми роками столиця країни, місто Київ, часто потрапляла до найвищих щаблів рейтингу міст світу з високим забрудненням повітря. Аналогічна ситуація є характерною і для всіх крупних промислових міст країни (Донецьк, Луганськ, Харків, Дніпро, Запоріжжя, Черкаси). Основною причиною такого стану є викиди в наслідок діяльності промислових підприємств (металургія, вугільна та хімічна промисловість, енергетика). Загострює проблему і значні автомобільні викиди через велику кількість зношених транспортних засобів на дорогах країни. По-друге, в країні спостерігається високий рівень забруднення води. Основною причиною такої ситуації є неконтрольоване скидання промислових і побутових відходів у головні річки країни – Дніпро, Дністер, Сіверський Донець. Спостерігається також низький рівень очищення стічних вод. Негативний вплив на якість води також здійснюють промислові виробництва, могильники радіоактивних та інших небезпечних речовин. По-третє, в країні є випадки нелегальної вирубки лісів, добути корисних копалин. Знищення лісів через нелегальну заготівлю деревини, особливо в Карпатах, призводить до повеней та зниження рівня біорізноманіття. Органи влади ведуть контроль та наказують порушників, проте шкоду природі вже нанесено. Заходи запобігання не завжди допомагають. По-четверте, в країні гостро стоїть проблема утилізації відходів. Відсутність ефективної системи переробки побутового та промислового сміття призвело до накопичення великої кількості відходів, у тому числі пластикових. На законодавчому рівні ведуться роботи у цьому напрямі і з 2026 р. ситуація має кардинально змінитися. Проте на сьогодні велика кількість сміттєзвалищ в країні є небезпечним не лише для природи та екології, а і для життя людини явищем. По-п'яте, в країні гостро стоїть проблема забруднення ґрунтів і деградації земель. Одним з основних видів економічної діяльності України є сільське господарство, діяльність якого є успішною через сприятливі природно-кліматичні умови та чорноземи. Проте через надмірне використання агрохімікатів та пестицидів прогресують ерозія, засолення та опустелювання земель. Особливо це негативне явище поширене в степових регіонах країни. Разом з тим, всі перелічені екологічні проблеми України – це ніщо порівняно з тими наслідками, які завдала країні російська воєнна агресія. Назвемо лише ті наслідки для екології, що проявляються вже сьогодні: хімічне та радіаційне забруднення; підрив греблі Каховської ГЕС; знищення природоохоронних територій; руйнування водної екосистеми через потрапляння пального та боєприпасів у річки та моря; знищення родючих земель через вибухи; руйнування екосистем внаслідок мінування українських територій.